

Lieta C-143/20**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2020. gada 24. marts

Iesniedzējtiesa:*Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Polija)***Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2020. gada 24. marts

Prasītāja:

A

Atbildētāja:

O

Pamatlietas priekšmets

Pamatlietas priekšmets ir prasība par maksājumu saistībā ar prasītājas maldināšanu, ko ir pieļāvis atbildētājas darbinieks, noslēdzot dzīvības apdrošināšanas līgumu, kurš ir piesaistīts ieguldījumu fondam.

Lūguma priekšmets un juridiskais pamats

Iesniedzējtiesas jautājums attiecas uz apdrošinātajam patērētājam sniegto informāciju saistībā ar dzīvības apdrošināšanas līgumiem, kuri ir piesaistīti ieguldījumu fondam, kura pamatā esošie aktīvi ir atvasinātie finanšu instrumenti.

Prejudiciālie jautājumi

1. Pirmais jautājums ir par to, vai Direktīvas 2009/138/EK (2009. gada 25. novembris) par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapirošināšanas jomā (Maksātpēja II, pārstrādāta versija, OV, L 335, 2009. gada 17. decembris, turpmāk tekstā – “Direktīva 2009/138/EK”)

185. panta 3. punkta i) apakšpunkts, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/83/EK (2002. gada 5. novembris) par dzīvības apdrošināšanu [...] (turpmāk tekstā – “Direktīva 2002/83/EK”) 36. panta 1. punkts saistībā ar III A. pielikuma 12. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja tiek noslēgts dzīvības apdrošināšanas līgums, kurš ir piesaistīts ieguldījumu fondam (apdrošināšanas kapitāla fondam), kura pamatā esošie aktīvi ir atvasinātie finanšu instrumenti (vai strukturēti finanšu instrumenti, kuros ietilpst atvasināti finanšu instrumenti), apdrošinātājam vai apdrošināšanas starpniekam (kurš piedāvā šādu apdrošināšanu, izplata apdrošināšanas produktu, “pārdod” apdrošināšanu) ir jāsniedz apdrošinātājam patērētājam informācija par pamatā esošā instrumenta (atvasinātā finanšu instrumenta vai strukturēta finanšu instrumenta, kurā ietilpst atvasinātais finanšu instruments) raksturu, veida specifikāciju, iezīmēm (ang. *indication of the nature*, vāc. *Angabe der Art.*, fr. *indications sur la nature*), vai ir pietiekami norādīt tikai pamatā esošā aktīva veidu, nesniedzot informāciju par šī instrumenta iezīmēm?

2. Otrais jautājums: vai tad, ja uz pirmo jautājumu tiek sniegta atbilde, ka apdrošinātājam vai apdrošināšanas starpniekam (kurš piedāvā šādu apdrošināšanu, izplata apdrošināšanas produktu, “pārdod” apdrošināšanu, kura ir piesaistīta ieguldījumu fondam – apdrošināšanas kapitāla fondam) ir jāsniedz patērētājam informācija par pamatā esošā finanšu instrumenta (atvasinātā finanšu instrumenta vai strukturēta finanšu instrumenta, kurā ietilpst atvasinātais finanšu instruments) raksturu, veida specifikāciju, iezīmēm, Direktīvas 2009/138/EK 185. panta 3. punkta i) apakšpunkts, Direktīvas 2002/83/EK 36. panta 1. punkts saistībā ar III A. pielikuma 12. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka apdrošinātājam patērētājam sniegtajā informācijā par pamatā esošā instrumenta (atvasinātā finanšu instrumenta vai strukturēta finanšu instrumenta, kurā ietilpst atvasinātais instruments) raksturu, veida specifikāciju, iezīmēm, ir jāiekļauj tāda pati informācija, kāda ir prasīta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/39/EK (2004. gada 21. aprīlis), kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Padomes Direktīvas 85/611/EEK un 93/6/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/12/EK un atceļ Padomes Direktīvu 93/22/EEK [...] (turpmāk tekstā – “Direktīva 2004/39/EK”), 19. panta 3. punktā, Direktīvas 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/ES un Direktīvu 2011/61/ES (Dokuments attiecas uz EEZ, OV L 173, 12.6.2014., 349. līdz 496. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2014/65/ES”) 24. panta 4. punktā, proti, saprotama informācija par finanšu instrumentiem un ierosinātajām ieguldījumu stratēģijām, kurā jāietver attiecīgi norādījumi par risku, kas saistīts ar ieguldījumiem šajos instrumentos vai konkrētām ieguldījumu stratēģijām, un brīdinājumi par šādu risku, tostarp it īpaši informācija par pamatā esošā instrumenta novērtēšanas metodoloģiju, ko apdrošināšanas periodā izmanto apdrošinātājs vai aprēķina aģents, informācija par risku, kurš ir saistīts ar atvasināto finanšu instrumentu un tā emitentu, tostarp

- informācija par atvasinātā finanšu instrumenta vērtības izmaiņām laika gaitā, atsevišķiem faktoriem, kuri nosaka šīs izmaiņas, un to ietekmi uz vērtību?
3. Trešais jautājums: vai Direktīvas 2009/138/EK 185. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja tiek noslēgts dzīvības apdrošināšanas un dzīvības termiņapdrošināšanas līgums, kurš ir piesaistīts ieguldījumu fondam (apdrošināšanas kapitāla fondam), kura pamatā esošais aktīvs ir atvasinātais finanšu instruments (vai strukturēts finanšu instruments, kurā ietilpst atvasinātais finanšu instruments), apdrošinātājam vai apdrošināšanas starpniekam (kurš piedāvā šādu apdrošināšanu, izplata apdrošināšanas produktu, “pārdod” apdrošināšanu) ir jāsniedz apdrošinātājam patērētājam tādā pati informācija, kāda ir prasīta Direktīvas 2004/39/EK 19. panta 3. punktā, Direktīvas 2014/65/ES 24. panta 4. punktā, proti, saprotama informācija par finanšu instrumentiem un ierosinātajām ieguldījumu stratēģijām, kurā jāietver attiecīgi norādījumi par risku, kas saistīts ar ieguldījumiem šajos instrumentos vai konkrētām ieguldījumu stratēģijām, un brīdinājumi par šādu risku, tostarp it īpaši informācija par pamatā esošā instrumenta novērtēšanas metodoloģiju, ko apdrošināšanas periodā izmanto apdrošinātājs vai aprēķina aģents, informācija par risku, kurš ir saistīts ar atvasināto finanšu instrumentu un tā emitentu, tostarp informāciju par atvasinātā finanšu instrumenta vērtības izmaiņām laika gaitā, atsevišķiem faktoriem, kuri nosaka šīs izmaiņas, un to ietekmi uz vērtību?
 4. Ceturtais jautājums: vai tad, ja uz otro vai trešo jautājumu (vai abiem) tiek sniegta apstiprinoša atbilde, fakts, ka apdrošinātājs vai apdrošināšanas starpnieks, kurš piedāvā dzīvības apdrošināšanu, kas ir piesaistīta ieguldījumu fondam (apdrošināšanas kapitāla fondam) nav sniedzis apdrošinātājam patērētājam obligāto (otrajā un trešajā jautājumā norādīto) informāciju, piedāvājot apdrošināšanu patērētājam, ir negodīga komercprakse Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (turpmāk tekstā – “Negodīgas komercprakses direktīva”) 5. panta izpratnē [...], vai arī obligātas informācijas nesniegšana ir maldinoša komercprakse minētās direktīvas 7. panta izpratnē?
 5. Piektais jautājums: vai tad, ja gan uz otro, gan trešo jautājumu tiek sniegta noraidoša atbilde, fakts, ka apdrošinātājs vai apdrošināšanas starpnieks (kurš piedāvā šādu apdrošināšanu, izplata apdrošināšanas produktu, “pārdod” dzīvības apdrošināšanu, kura ir piesaistīta ieguldījumu fondam (apdrošināšanas kapitāla fondam)) nav sniedzis patērētājam informāciju par to, ka ieguldījumu fonda (apdrošinātā kapitāla fonda) līdzekļi tiek ieguldīti atvasinātajos finanšu instrumentos (vai strukturētos produktos, kuros ietilpst atvasinātie finanšu instrumenti), ir negodīga komercprakse Negodīgas

komercprakses direktīvas 5. panta izpratnē, vai arī obligātas informācijas nesniegšana ir maldinoša komercprakse minētās direktīvas 7. panta izpratnē?

6. Sestais jautājums: vai tad, ja gan uz otro, gan trešo jautājumu tiek sniegta noraidoša atbilde, fakts, ka apdrošinātājs vai apdrošināšanas starpnieks, kurš piedāvā dzīvības apdrošināšanu, kura ir piesaistīta ieguldījumu fondam (apdrošināšanas kapitāla fondam) nav sniedzis patērētājam detalizētu informāciju par tāda finanšu instrumenta iezīmēm, kurā tiek ieguldīti ieguldījumu fonda (apdrošinātā kapitāla fonda) līdzekļi, tostarp informāciju par šāda finanšu instrumenta darbības principiem situācijā, kad tas ir atvasināts finanšu instruments (vai strukturēts instruments, kurā ietilpst atvasinātais finanšu instruments), ir negodīga komercprakse. Negodīga komercprakses direktīvas 5 pantā izpratnē noteikts, vai arī obligātas informācijas nesniegšana ir maldinoša komercprakse minētās direktīvas 7. panta izpratnē?

Minētās Kopienu tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/138/EK (2009. gada 25. novembris) par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas jomā (Maksātspēja II), it īpaši tās 185. pants;

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/83/EK (2002. gada 5. novembris) par dzīvības apdrošināšanu, it īpaši tās 36. pants un III pielikums;

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/EK un Direktīvu 2011/61/ES, it īpaši tās 24. panta 4. punkts;

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/39/EK (2004. gada 21. aprīlis), kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Padomes Direktīvas 85/611/EEK un 93/6/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/12/EK un atceļ Padomes Direktīvu 93/22/EEK, īpaši it tās 2. panta 19. punkts;

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004, it īpaši tās 2. pants, 3. pants, 5. pants, 6. pants, 7. pants un II pielikums.

Minētās valsts tiesību normas

2007. gada 23. augusta *Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym* [Likums par negodīgas komercprakses novēršanu], it īpaši tā 4. līdz 6. punkts;

2003. gada 22. maija *Ustawa o działalności ubezpieczeniowej* [Likums par apdrošināšanas darbību] (turpmāk tekstā – “Apdrošināšanas likums”), it īpaši tā 2. pants, 12. pants un 13. pants;

1964. gada 23. aprīļa *Kodeks cywilny* [Civilkodekss], it īpaši tā 805. pants un 808. pants.

Faktu un tiesvedības kopsavilkums

- 1 Prasītāja, kura ir patērētāja, ir parakstījusi deklarāciju par pievienošanos grupas dzīvības apdrošināšanas un termiņapdrošināšanas līgumam ar apdrošināšanas kapitāla fondu XXX, kurš tika noslēgts starp atbildētāju O un *TU na Życie. TU na Życie* šajā līgumā bija norādīta kā apdrošinātāja un atbildētāja O kā apdrošināšanas starpniece, savukārt prasītājai tajā bija jābūt apdrošinātajai.
- 2 Prasītāja tika apdrošināta no 2010. gada 8. oktobra, kas tika apstiprināts ar sertifikātu. Līgumam bija jāattiecas uz prasītāju 15 gadus. Saistībā ar minēto prasītāja apņēmas iemaksāt apdrošinātāja bankas kontā pirmo prēmiju 4500 PLN apmērā un kārtējās prēmijas, kuras jāmaksā katru mēnesi 124 PLN apmērā. Saskaņā ar līgumu prasītāja apdrošinātāja bankas kontā iemaksāja 14 420 PLN.
- 3 Līgumam tiek piemērotas līguma forma XXX, proti apdrošināšanas nosacījumi, maksājumu un to apmēru tabula, XXX apdrošināšanas kapitāla fonda noteikumi, kā arī pievienošanās deklarācija ar pielikumu.
- 4 Apdrošināšanas sabiedrība apņēmas izmaksāt atlīdzību prasītājas nāves gadījumā vai tad, ja viņa ir nodzīvojusi līdz apdrošināšanas perioda beigām. Saskaņā ar dokumentiem līguma mērķis bija apdrošinātās (patērētājas, prasītājas) līdzekļu uzkrāšana un ieguldīšana, izmantojot izdalītu apdrošināšanas kapitāla fondu. Apdrošināšanas kapitāla fonds tika veidots no pirmās un kārtējām iemaksātajām prēmijām (atskaitot apkalpošanas maksu).
- 5 Līguma darbības sākumā iemaksātā pirmā prēmija veidoja 20 % no ieguldītās prēmijas, t.i., visu tādu prēmiju summas, kuras prasītājai bija jāmaksā visā līguma darbības laikā. Ieguldītā prēmija bija 22 500 PLN.
- 6 Fonda mērķis bija palielināt fonda aktīvu vērtību tā noguldījumu vērtības pieauguma rezultātā, kā arī aizsargāt ieguldīto prēmiju atbildības perioda beigās, ievērojot, ka apdrošinātājs negarantēja, ka šis mērķis tiks sasniegts. Apdrošināšanas kapitāla fonda līdzekļi pilnībā tika ieguldīti B1 izdotajos

sertifikātos, kuru izmaksa balstījās uz B2 indeksu. Šiem sertifikātiem bija jābūt novērtētiem Polijas zlotos.

- 7 Noteikumos tika iekļauta informācija, ka ieguldīšana sertifikātos ir saistīta ar emitenta kredītrisku. Šis risks ir saprotams kā emitenta pastāvīga vai īslaicīga nespēja apkalpot parādu, tostarp izpirkt izsniegtos sertifikātus. Tika paziņots, ka indeksu ir B3. Mērķis bija panākt dinamiski koriģētu darbību tādu akciju tirgū, kuras bija saistītas ar jaunattīstības valstīm, kā arī darbību ASV obligāciju tirgū. Atbilstoši indeksa ieguldījumu stratēģijai, ja akciju tirgū tiktu novērota augšupejoša tendence, tiek palielināta darbība šajā tirgū, savukārt lejupejošas tendences gadījumā tiek palielināta darbību ASV obligāciju tirgū.
- 8 Konta vērtībai pēc apdrošināšanas perioda beigām bija jātiek aprēķinātai, pamatojoties uz sertifikātu vērtību. Apdrošināšanas perioda beigās sertifikāti nodrošināja tādas nominālvērtības aizsardzību, kura līguma darbības termiņa beigās atbilda ieguldītajām prēmijām.
- 9 Pēc 15 līguma darbības gadiem prasītājam bija jāsaņem ieguvums, kurš atbilstu konta vērtībai konta slēgšanas dienā. Saskaņā ar noteikumiem šai vērtībai bija jābūt ne mazākai par summu, kura atbilst ieguldītajai prēmijai, ko palielina ar iespējamu pozitīvu indeksa izmaiņu.
- 10 Indeksa vērtības aprēķināšanas metode līgumā netika norādīta. Šis indekss varēja tikt aizstāts ar alternatīvu indeksu, ja tiktu likvidēts primārais indekss. Līgumā ne tikai netika norādīts alternatīvā indeksa aprēķināšanas veids, bet arī tajā nebija precizētas situācijas, kurās primārais indekss varēja tikt likvidēts, kā arī tas, kurš pieņem lēmumu šajā jautājumā.
- 11 Prasītājam bija tiesības izbeigt līgumu pirms 15 gadu perioda beigām. Šajā gadījumā atbildētāja apņēmas veikt pilnīgu atpirkumu. Šādā gadījumā apdrošinātajam bija jāatmaksā apdrošinātajam summa, kura atbilst konta vērtībai, kas samazināta par likvidācijas maksu 75 % apmērā no līdzekļiem, ja līgums tiek izbeigts līguma pirmajā, otrajā, trešajā vai ceturtajā darbības gadā, un tā tiktu pakāpeniski samazināta par mazāku atbildētājas izmaksāto līdzekļu procentuālo daļu, ja līgums tiktu izbeigts turpmākajos apdrošināšanas gados.
- 12 Fonda daļas vērtība tika aprēķināta tādējādi, ka visa fonda aktīvu neto vērtība tika dalīta ar visu fonda daļu skaitu. Visa fonda neto aktīvu aprēķināšanas metodi noteica noteikumi. Aprēķins bija jāveic pēc tirgus vērtības, kas ļautu godīgi atspoguļot vērtību, ievērojot piesardzības principu.
- 13 Līgumā netika precizēti ne principi, saskaņā ar kuriem tiek novērtētas fonda daļas, ne principi, saskaņā ar kuriem tika novērtēti visa fonda neto aktīvi, kā arī netika precizēti sertifikātu novērtēšanas principi, kuros bija paredzēts ieguldīt fonda līdzekļus.
- 14 Pirmā prēmija saskaņā ar līgumā stingri norādītās sākotnējās daļas sākotnējās vērtības pārrēķināšanas kursu tika pārrēķināta fonda daļās 200 PLN apmērā.

Veicot turpmākas operācijas kontā, t.i., pēc ikmēneša iemaksu veikšanas uzsākšanas, līdzekļu pārrēķināšana fonda daļās un visu apdrošinātā kontā reģistrēto daļu vērtības pārrēķināšana, kā apgalvo prasītāja, tika veikta nezināmā veidā, kurš izrietēja no apdrošinātāja pieņemtā un tikai apdrošinātajam zināmā fonda daļu vērtības novērtēšanas veida konkrētā dienā.

- 15 Pēc vairāk nekā 7 līguma darbības gadiem, ņemot vērā ievērojamu ieguldīto līdzekļu vērtības samazināšanos, prasītāja iesniedza paziņojumu par līguma izbeigšanu.
- 16 Līgums tika izbeigts. Prasītājas konta vērtība 2017. gada 28. jūnijā bija 9045,67 PLN (samazinājās iemaksāto līdzekļu vērtība, kopumā 14 420 PLN, atskaitot iekasētās nodevas). No minētās summas tika atskaitīta likvidēšanas maksa 20 % apmērā, t.i. summa 1809,13 PLN apmērā. Beigu beigās apdrošinātājs prasītājai izmaksāja summu 7236,54 PLN apmērā.
- 17 Pamatlietā prasītāja prasa samaksāt 5373,33 PLN kā daļu no viņai nodarītā kaitējuma (7183,46 PLN).
- 18 Nopratinātais liecinieks – bijušais atbildētājas darbinieks – norādīja, ka pārdošanas procesā viņš esot izmantojis apdrošinātāja atsūtītos materiālus. Esot tikušas apspriestas iespējamās peļņas normas. Viņš uzrādīja noteikumus, vispārējos apdrošināšanas noteikumus, maksas un komisijas. Šādi dokumenti esot tikuši izsniegti apdrošinātajam-patērētājam vai nu kā izdrukas, vai nu pa e-pastu nosūtīta faila veidā. Klientam esot bijusi iespēja brīvi iepazīties ar dokumentiem konsultāciju laikā vai mājās.
- 19 Liecinieka ieskatā, šāda produkta pirkšanas motīvs esot bijusi ieguldīšana.
- 20 Liecinieks norādīja, ka esot pārrunājis produktu ar klientu. Viņš esot apspriedis nodevas, kas ir norādītas nodevu un limitu tabulās. Viņš esot stāstījis par produktu tiktāl, ciktāl tas izrietēja no dokumentiem, proti noteikumiem, un vispārīgajiem apdrošināšanas noteikumiem. Viņš sacīja, ka esot pastāvējusi kapitāla garantija perioda beigās, pēc apkalpošanas izmaksu atskaitīšanas. Liecinieks neesot informējis, ka šī ir banku ieguldījums. Viņš neatcerējās, vai konkrēti prasītājam to esot teicis. Viņš norādīja, ka šim produktam neesot tikusi sniegta peļņas garantija.
- 21 Liecinieks neesot garantējis pilnas summas izmaksu jebkurā līguma darbības brīdī. Viņš norādīja, ka maksājums esot atkarīgs no novērtējuma vērtības konkrētā brīdī.
- 22 Liecinieks norādīja, ka pats neesot zinājis visu, viņš norādīja, ka, līdzīgi kā tas ir automobiļu pārdevēja darbā, viņš esot sniedzis visu informāciju, kas esot bijusi norādīta saņemtajos materiālos. Viņš norādīja, ka kapitāla garantija attiecoties uz perioda beigām, savukārt līguma darbības periodā esot ticis veikts aprēķins, ko samazināja par likvidācijas maksu. Esot bijis sauklis “100 % kapitāla drošība”.

- 23 Attiecībā uz indeksiem liecinieks liecināja, ka viņš līdz galam neesot zinājis, kas tas ir. Viņš atzina, ka viņam pašam, lasot dokumentus (būdams ekonomists), būtu jākoncentrējas, lai tos saprastu.
- 24 Liecinieks nezināja, vai līgumā esot bijusi paredzēta aizsardzība pret indeksa izmaiņām, fonda likvidāciju, emitenta bankrotu, nodevu summa; norādīja, ka tas esot jāpārbauda dokumentācijā.
- 25 Liecinieks esot informējis par likvidācijas maksām un to aprēķināšanas metodi.
- 26 Liecinieks esot sniedzis informāciju, ka līdzekļi tiekot ieguldīti “indeksā”. Pamatojoties uz prezentāciju, liecinieks paskaidroja, kā tas tika veikts.
- 27 Liecinieks nespēja norādīt, kur tieši tika ieguldīti ar šo produktu saistītie līdzekļi.
- 28 Liecinieks neesot informējis klientus par to, kā tiek vērtēti fonda aktīvi. Viņš paziņoja, ka viņš nespētu to pateikt, jo ar to nodarbojoties licencēti investīciju konsultanti, kuri strādā ar šiem instrumentiem konkrētajā finanšu iestādē.
- 29 Prasītāja esot vēlējusies ieguldīt naudu. Viņa apgalvoja, ka apdrošināšanas riski neesot bijuši apspriesti. Viņa apgalvoja arī, ka esot saņēmusi garantiju, ka tikšot izmaksāta vismaz tikpat liela summa, cik tika iemaksāta.
- 30 Prasītāja esot to sapratusi tādējādi, ka, viņa pēc jebkura perioda saņemšot atpakaļ vismaz iemaksāto summu, bet pēc 15 gadiem saņemšot arī procentus. Ja prasītāja būtu zinājusi, ka viņa var zaudēt daļu no līdzekļiem, viņa nebūtu izvēlējusies šādu ieguldījumu.
- 31 Prasītāja apšaubīja liecinieka liecības patiesumu, sniedza atšķirīgu informāciju par tikšanos ar liecinieku un produkta iegādi. Viņa norādīja, ka neesot saņēmusi dokumentus, par kuriem liecinieks runāja.
- 32 Tomēr tiesa tic lieciniekam, jo prasītāja ir ieinteresēta šī strīda konkrētā atrisināšanā, turklāt ar savu parakstu uz deklarācijas ir apstiprinājusi dokumentu saņemšanu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti valsts tiesā

- 33 Prasītāja apgalvoja, ka pārdošanas procesā atbildētāja darbinieks esot viņu maldinājis. Viņa uzskata, ka ir cietusi no atbildētāja negodīgas tirgus prakses, jo īpaši negodīgas pārdošanas.
- 34 Viens no iemesliem, kāpēc prasītāja ir cēlusi savu prasību, ir tas, ka viņa esot tikusi maldināta par tāda ieguldījuma raksturu, kurā viņas līdzekļi bija jāiegulda. Prasītāja apgalvo, ka esot saņēmusi garantiju, ka šie līdzekļi tikšot bloķēti apdrošinātāja speciālajā kontā, kurš ir līdzvērtīgs bankas noguldījumam. Ieguldījumam esot bijis jābūt drošam un stabilam, bet faktiski prasītājas līdzekļi esot tikuši ieguldīti citos aktīvos.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izklāsts

- 35 Apdrošināšanas un pārapirošināšanas tiesību akti lielā mērā tika saskaņoti ar Direktīvu 2009/138/EK. Direktīva 2014/65/ES (kā arī Direktīva 2004/39/EK) nav piemērojama apdrošināšanas sabiedrībām. Konkurences un patērētāju tiesību aizsardzības akti daudzus gadus ir bijuši arī Savienības interešu lokā. Lai tuvinātu dalībvalstu likumdošanas aktus šajā jomā, tika pieņemta Direktīva 2005/29/EK.
- 36 Lai veiktu pareizu un Savienības tiesībām atbilstošu iepriekš izklāstīto Apdrošināšanas darbības likuma valsts tiesību normu, it īpaši minētā likuma 13. panta 1. punkta 3. un 4. apakšpunkta, kā arī 13. panta 4. punkta 3. apakšpunkta (attiecībā uz lūguma obligātajiem elementiem – apdrošinātāja un apdrošinājumaņēmēja, kurš pārdod apdrošināšanu, informācijas sniegšanas pienākumiem pret patērētāju – klientu) interpretāciju, iesniedzējtiesa atsaucās uz direktīvām, kuras tika transponētas ar Apdrošināšanas likumu.
- 37 Analizējot direktīvu saturu, iesniedzējtiesai radās šaubas par to, kā interpretēt Direktīvas 2009/138/EK 185. panta 3. punkta i) apakšpunktu, Direktīvas 2002/83/EK 36. panta 1. punktu saistībā ar tās III A. pielikuma 12. punktu (kā arī ar Direktīvas 2009/138/EK 185. panta 4. punktu).
- 38 Iesniedzējtiesa uzskata, ka iepriekšējā punktā minēto direktīvu (pirms iekavām) poļu valodas teksta nozīme atšķiras no šo noteikumu versijas angļu, vācu un franču valodā.
- 39 Iesniedzējtiesas ieskatā atšķirība ir būtiska, jo noteikumu poļu valodas versijā apdrošinātājam un šādas apdrošināšanas pārdevējam ir paredzēts zemāka līmeņa informācijas sniegšanas pienākums nekā angļu, vācu un franču versijā. Poļu valodas versijā ir paredzēts tikai pienākums “wskazanie rodzajów podstawowych aktywów” [norāde uz pamatā esošo aktīvu veidu], savukārt angļu, vācu un franču valodas versijās ir paredzēts pienākums sniegt informāciju par pamatā esošo instrumentu raksturu, veida specifikāciju un iezīmēm.
- 40 Gadījumā, kad apdrošināšanas kapitāla fonda pamatā esošais finanšu instruments (ieguldījumu fonda aktīvs) ir atvasinātais finanšu instruments (vai strukturēts produkts, kurā ietilpst atvasinātais finanšu instruments), atšķirība ir būtiska. Saskaņā ar iepriekš minēto direktīvu noteikumu poļu valodas versiju pietiekami ir norādīt pamatā esošā instrumenta veidu – sniegt norādi, ka galvenais aktīvs ir atvasinātais finanšu instruments (vai strukturēts produkts).
- 41 Tādos apstākļos, kādi ir pamatlietā, prasītājam, kas ir patērētāja, tika vienīgi sniegta informācija, ka fonda līdzekļi tiek ieguldīti sertifikātos, kuru izmaksa ir balstīta uz indeksu. Līdzekļi pilnībā tika ieguldīti B1 izdotajos sertifikātos, kuru izmaksa ir balstīta uz B2 indeksu. Šiem sertifikātiem bija jābūt novērtētiem Polijas zlotos.
- 42 Ja tiktu pieņemts, ka pareiza ir noteikumu redakcija poļu valodā, kura pieprasa sniegt “norādi par pamatā esošo aktīvu veidu”, būtu jāsecina, ka personas, kuras piedāvā apdrošināšanu (bet *de facto* ieguldījumu), šo prasību ir izpildījušas.

- 43 Tomēr, iesniedzējtiesas ieskatā, angļu, vācu un franču valodas versijās ir noteiktas papildu prasības, proti, pienākums sniegt norādi ne tikai uz pamatā esošā instrumenta veidu, bet arī informāciju par tā raksturu, tā veida specifikāciju un iezīmēm. Lai sniegtu informāciju par šādām iezīmēm, šķiet, ir nepieciešams sniegt tādu pašu informāciju, kāda ir prasīta Direktīvas 2004/39/EK 19. panta 3. punktā un Direktīvas 2014/65/ES 24. panta 4. punktā, proti, saprotamu informāciju par finanšu instrumentiem un ierosinātajām ieguldījumu stratēģijām, kurā jāietver attiecīgi norādījumi par risku, kas saistīts ar ieguldījumiem šajos instrumentos vai konkrētām ieguldījumu stratēģijām, un brīdinājumi par šādu risku. Iesniedzējtiesas ieskatā, tā jo īpaši ir informācija par pamatā esošā finanšu instrumenta (atvasinātā instrumenta vai strukturēta instrumenta, kurā ietilpst atvasinātais finanšu instruments) novērtēšanas metodoloģiju, ko apdrošināšanas periodā izmanto apdrošinātājs vai aprēķina aģents, informācija par risku, kurš ir saistīts ar atvasināto finanšu instrumentu un tā emitentu, ieskaitot informāciju par atvasinātā finanšu instrumenta vērtības izmaiņām laika gaitā, atsevišķiem faktoriem, kuri nosaka šīs izmaiņas, un to ietekmi uz vērtību.
- 44 Šķiet, ka tādus pienākumus kā iepriekšējā punktā norādītie var papildus secināt no Direktīvas 2009/138/EK 185. panta 4. punkta, kurš vēl vairāk pastiprina 185. panta 3. punkta i) apakšpunkta nozīmi (angļu, vācu, franču valodas versijās), bet poļu valodas versijā, tā kā 185. panta 3. punkta i) apakšpunktam ir atšķirīga nozīme, rada jaunus pienākumus.
- 45 Tāpēc, ja tiktu pieņemts, ka pareizs ir Direktīvas 2009/138/EK 185. panta 3. punkta i) apakšpunkta un Direktīvas 2002/83/EK 36. panta 1. punkta saistībā ar tās III A. pielikuma 12. punktu formulējums angļu, vācu un franču valodas versijās, pamatlietas faktiskajos apstākļos komersanti nav pienācīgi izpildījuši informācijas sniegšanas pienākumu attiecībā pret patērētāju.
- 46 Valsts tiesa sliecas interpretēt iepriekš minētos noteikumus, kuri citās valodu versijās, kas nav poļu valoda, nodrošina patērētājam augstāku aizsardzības līmeni, piemērojot apdrošinātājam un personai, kas piedāvā šādu apdrošināšanu, papildu informācijas sniegšanas pienākumu. Tomēr iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai tā var patērētājam piešķirt šādu aizsardzību. Tādēļ iesniedzējtiesa ir nolēmusi uzdot Tiesai prejudiciālos jautājumus.
- 47 Jāatzīmē, ka pamatlietas faktiskajos apstākļos runa ir par patērētāja aizsardzību it kā apdrošināšanas tirgū, bet faktiski par tāda patērētāja aizsardzību, kurš iegādājās ieguldījumu produktu, kurš tika maskēts kā apdrošināšana. Īstenībā patērētājs iegādājās ieguldījumu turklāt tādu, kas tika ieguldīts sarežģītā ieguldījumu produktā, kurš ietver atvasināto finanšu instrumentu, un kas vienīgi tika “iekotots” grupas dzīvības apdrošināšanas līgumā.
- 48 Ņemot vērā Direktīvas 2014/65/ES 27. un 87. apsvērumu (Direktīvas 2004/39/EK 10. apsvērumu), kaut arī minētās direktīvas neattiecas uz apdrošināšanas sabiedrībām, šķiet, ka pamatoti būtu nodrošināt īpašu aizsardzību, paaugstinot informācijas sniegšanas pienākuma līmeni, arī patērētājiem, kuri noslēdz dzīvības

apdrošināšanas līgumus, kas saistīti ar ieguldījumu fondu (gan kā apdrošināšanas ņēmēji, gan kā grupas līguma apdrošinātie), situācijā, kad ieguldījumu fonda pamatā esošais aktīvs ir atvasinātais finanšu instruments (strukturēts instruments, kurā ietilpst atvasinātais finanšu instruments). To var nodrošināt, nosakot apdrošinātājiem un personām, kuras piedāvā šādu apdrošināšanu, tādas pašas informācijas sniegšanas pienākumus, kādi ir paredzēti Direktīvas 2014/65/ES 24. panta 4. punktā un Direktīvas 2004/39/EK 19. panta 3. punktā.

- 49 Iesniedzējtiesas ieskatā fakts, ka apdrošinātājs vai persona, kura pārdot tādu apdrošināšanu, kas faktiski nenodrošina apdrošināšanas aizsardzību, bet ir gan ieguldījumu produkts, nesniedz patērētājam tādu pašu informāciju, kāda ir paredzēta Direktīvas 2014/65/ES 24. panta 4. punktā un Direktīvas 2004/39/EK 19. panta 3. punktā, ir negodīga maldinoša komercprakse Direktīvas 2005/29/EK 5. un 7. panta izpratnē.
- 50 Iesniedzējtiesas šaubas izriet no tā, ka, no vienas puses, saskaņā ar Direktīvas 2014/65/ES 27. apsvērumu un 2. panta 1. punkta a) apakšpunktu [Direktīvas 2004/39/EK 10. apsvērumu un 2. panta 1. punkta a) apakšpunktu] šo direktīvu noteikumus nepiemēro apdrošināšanas sabiedrībām. No otras puses, pirmkārt, saskaņā ar Direktīvas 2014/65/ES 87. apsvērumu patērētājiem ir jānodrošina attiecīgā aizsardzība attiecībā uz ieguldījumiem apdrošināšanas līgumu veidā. Otrkārt, Direktīvas 2005/29/EK 10. apsvērumā ir paredzēta nepieciešamība nodrošināt īpaši augstu patērētāju aizsardzību augsta riska finanšu produktu tirgū, attiecībā uz kuriem ir aizliegts radīt nepareizu priekšstatu. To papildus pastiprina tās 7. panta 5. punktā un II pielikumā ietvertā atsauce uz Direktīvas 2004/39/EK 19. pantu.
- 51 Iesniedzējtiesa nav atradusi Tiesas līdzšinējā judikatūrā norādes par iepriekš minēto direktīvu noteikumu pareizu interpretāciju. Vienīgie divi spriedumi, kurus ir atradusi iesniedzējtiesa, par līdzīgiem jautājumiem (apdrošināšana, kas saistīta ar ieguldījumu fondu) nesniedz atbildi uz uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem (Tiesas spriedums, 2012. gada 1. marts, C-166/11, *Ángel Lorenzo González Alonso/Nationale Nederlanden Vida Cia De Seguros y Reaseguros SAE*, ECLI:EU:C:2012:119 un spriedums, 2015. gada 29. aprīlis, C-51/13 *Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij NV/Hubertus Wilhelmus van Leeuwen*, ECLI:EU:C:2015:286).
- 52 Priekšlikumi atbildei uz prejudiciālajiem jautājumiem
- 53 Saistībā ar iepriekšminēto iesniedzējtiesas ieskatā uz pirmo jautājumu ir jāatbild tādējādi, ka Direktīvas 2009/138/EK 185. panta 3. punkta i) apakšpunkts un Direktīvas 2002/83/EK 36. panta 1. punkts saistībā ar III A. pielikuma 12. punktu ir jāinterpretē tādējādi, kā tas tika paredzēts angļu, vācu un franču valodas versijās. Šie noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka attiecībā uz dzīvības apdrošināšanas līgumiem, kuri ir piesaistīti ieguldījumu fondam (apdrošināšanas kapitāla fondam), kura pamatā esošie aktīvi ir atvasinātie finanšu instrumenti (vai strukturēti finanšu instrumenti, kuros ietilpst atvasinātie finanšu instrumenti),

apdrošinātājam vai apdrošināšanas starpniekam (kurš piedāvā šādu apdrošināšanu) ir jāsniedz apdrošinātājam patērētājam informācija par pamatā esošā instrumenta (atvasinātā finanšu instrumenta vai strukturēta finanšu instrumenta, kurā ietilpst atvasinātais finanšu instruments) raksturu, veida specifiku, iezīmēm.

- 54 Uz otro un trešo jautājumu ir jāatbild tādējādi, ka situācijā, kad faktiski tiek pārdots ieguldījumu produkts, kurā ietilpst atvasinātais finanšu instruments, apdrošinātājam un apdrošināšanas starpniekam (kurš pārdot apdrošināšanu, kura ir piesaistīta ieguldījumu fondam) ir jāsniedz patērētājam tāda pati informācija, kādu prasa Direktīvas 2004/39/EK 19. panta 3. punkts un Direktīvas 2014/65/ES 24. panta 4. punkts, proti, saprotama informācija par finanšu instrumentiem un ierosinātajām ieguldījumu stratēģijām, kurā jāietver attiecīgi norādījumi par risku, kas saistīts ar ieguldījumiem šajos instrumentos vai konkrētām ieguldījumu stratēģijām, un brīdinājumi par šādu risku, tostarp it īpaši informācija par pamatā esošā instrumenta novērtēšanas metodoloģiju, ko apdrošināšanas periodā izmanto apdrošinātājs vai aprēķina aģents, informācija par risku, kurš ir saistīts ar atvasināto finanšu instrumentu un tā emitentu, tostarp informācija par atvasinātā finanšu instrumenta vērtības izmaiņām laika gaitā, atsevišķiem faktoriem, kuri nosaka šīs izmaiņas, un to ietekmi uz vērtību.
- 55 Uz ceturto jautājumu ir jāatbild tādējādi, ka fakts, ka apdrošinātājs un apdrošināšanas starpnieks nav snieguši patērētājam iepriekšējā punktā minēto informāciju, ir negodīga maldinoša komercprakse Direktīvas 2005/29/EK 5. un 7. punkta izpratnē.
- 56 Ja uz 1. līdz 4. jautājumu tiek sniegta tāda atbilde, kāda ir norādīta iepriekšējos priekšlikumos, protams, nebūs nepieciešams sniegt atbildi uz 5. un 6. jautājumu.
- 57 Pat ja tiktu secināts, ka Direktīvas 2014/65/ES 24. panta 4. punktā un Direktīvas 2004/39/EK 19. panta 3. punktā paredzētās norādes nevar piemērot apdrošinātājam un apdrošināšanas starpniekam, kurš pārdod apdrošināšanu, kas ir piesaistīta apdrošināšanas kapitāla fondam (saistībā ar iepriekš minēto direktīvu nepiemērošanu apdrošināšanas sabiedrībām), tomēr patērētājam informācija par viņa līdzekļu ieguldīšanu atvasinātajos finanšu instrumentos (vai strukturētos produktos, kuros ietilpst atvasinātie finanšu instrumenti) ir tik nozīmīga, ka tās nesniegšana acīmredzami ir uzskatāma par negodīgu maldinošu komercpraksi Direktīvas 2005/29/EK 5. un 7. panta izpratnē, līdzīgi kā tas ir, nesniedzot precīzu informāciju par instrumenta iezīmēm, tostarp informāciju par šāda instrumenta darbības principiem, tādējādi uz piekto un sesto jautājumu būtu jāatbild apstiprinoši.